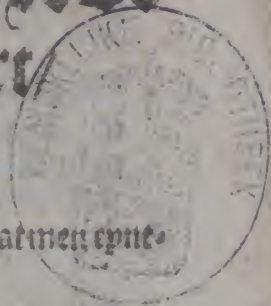

PAMFLET

1447

Consideratien vande Erede in Nederlant gheconcipeert/ Anno 1608.

Doorloch nootlijck aenbaert/wert daerom geboert/op hope datmen eynelijck eenen goeden Wyde become.

De selve ran getroffen werden/ten wederzijden/by Partijen door eene langduerige en costeliche oorloge geboert/enbe de Conditien door tusschencommen van nabuerige Wyntren in billichheyt besproken/ de selve daer vozen belovende/ conuen gehouden werden.

Philippus/de tweede van dien naem/Coninc van Spaengien/die hem van sijn Nederlanden ten hoochsten grooffenceert meynde/is der werelt overleden.

Philippus de derde/zijn Sone/ noyt vande selbige gehult of be-edicht/wert geacht billicher te sullen conuen handelen mette vereenichde Prouintien/door den Hertshertoge van Oostenrijck Albert/ende Clara Eugenia.

Gelijck een goede Wyde'tmeeste goet is/so is een versierde Wyde'tmeeste quaet.

Oorloge oock is geruster/dan een twijfelachtige ende twijflike Wyde.

Tgeit wert door den vyere ofte toetsteen beproeft/een valsche Wyde die ran niet dā door het ontdekken des bedrochs/ende verderf der bedrogghenen gheprobeert werden.

Is te mercken dat de vereenichde Prouintien niet gheacht werden vanden Spaengiaert so byp in zyn Lant/ als de Coningen van Franckrijck ende Englant.

Noch dat sy de Coningen gelijck zijn in Auctoriteyt/Macht/ende vastheyt van Regieringhe.

Dat de Ertshertoghen twijfelachtige Acten geben/dat een Vassael synen Coninck niet verbint.

Dat de voorsz. Prouintien/door noot/ of bedroch/ als sy in rust zijn/teenigen tijden vanden Spaengiaert conuen overvallen werden.

Tis niet waerschijnlich/dat een Machtich ende ambitieus Coninck/en een vbaerdich volck/die t'zijnen grooten costen de nabuerige Coninghen soerke te verstozen/
A

1447

73

verstooren / zijn recht verlaten sal / tegen de Probitien die dooz recht van erf-
fenis de spne vermeynt / onder welke / dan Wijn ende Zee vyz wesen de / hy an-
dere Coningen niet en can broozlogen.

Of spn wzake laten sal tegen die / welcke / als hy niet een wterste ambitie tot
een Monarchie tendeerde / hem den werch gristoten hebben / in welcher oozlo-
ge hy boven de drie hondert duysent Solvaren / ende boven de 400. millioenen
Croonen schade gedaen heeft.

Of dat hy tot nadeel bande Spansche Inquisitie de voorsz Probitien
bynhept van Religie toe laten sal.

Hem is by het Constantische decreet toegelaten in allen occasien / bedroch
en noot / spn belofte te byelen / sulcx eenige Spangiaerden hebben geschreven
int Jaer 1581. ende geconfereert.

Exempelen van ontrouwte zyn in die van Granada / en van Don Johan
van Oostenrych inde Wyde van Gent.

Den Komteant van Arragon / by spn antwoorde den Gesken van Enne-
rich gegeven / dat hy oec geen belofte en gehouden was / mocht hy slechts den
Coninck een dienst doen / bewijst watmen sulcke gelooven sal / die gheconfir-
meert by den Confessionarisen / ende de absolutie geloovende / meer / Coninck
Dienst achten / dan hare ghegeven trouwe osteredt.

Alfomen van den Spangiaert niet bondtichs verschopen mach / so waer te
beduchten den Wyde te gebijen tot wisse schade.

Een Stadt den byant de Ooz biedende / wert geloofst alrede gelwoennen.

De swaerste mit de sterckste versterde / verliest gemeenlyck / also oock de
eenvoudige verstaen niet des byants list / noch hun perijckel.

Tgemeen volck dooz lange Oozloge vermoept / dooz byde gelockt / sal veel
eet den byant yet ongelijc xrostaen / dan weder tot de wapenen loopen : onse-
ker van haer gelegentheyt / sal onbedachtelich betrouwen de naeste woord
der gener welcke haer voozouderen mette wterste wyertheyt tot de wapenen
gedwongen hebben.

Is te considereren of nu den Spaengiaert ootmoedich int handelen / niet
hobaerdich werden sal / bedriegen de hy interpellatie. Of niet de Raetlaghen
hy velen gebelbereert / hen niet sullen bekend gemaect werden / ja oec eenige
by hen gewonnen ende gerozumpert / werch vlieden sullen?

Of niet tgemoeet des volcx / afgekeert bande Oozloge / de sozge huns selfs /
ende de gemeene Schatkist niet minderen en sullen.

Den

Den Spaenglaert t zijne soeckende / sal zijn list wt d'Indien vollen / De bereijchde Provincien stil staende.

Der selver Inwoonders traech geworzen zijnde / sullen vande Oorloghe verschycken.

Den Spaenglaert onder pretext van welantsche Oorloge / soude mogen de onboozsichtighe ende onberepde met Oorloge overvallen.

Als men dan toeblycht moet nemen aen wtcheemsche soldaten / is te beduycken dat se laet comen souden.

De vereentichde Provincien zijn rijk / maer haren schat ran in Oorloge eer versamelt ende vermeerderd werd in dan in Vrede / Want door Vrede wert de gemeenen schat hermindert / ende daer na de garnisoenen ghefrustreert van hare soldoge / werden te snooder.

Tusschen de Provincien en inde Provincien comen tweedzachten gesaepet werden / by de wtgelaten Jesuwieten / ende Pausche Priesters / Ende qualijck salmen dese ongemacken connen wederstaen om de swachheyt der Regeringe by de vereentichde Nederlanden / die seven zijn / alle ende elck besender verscheyden in Regeringe / ende wetten / ende verscheyden in gewoonten.

Sp hebben wel om de wterliche vrees tot noch toe in forme van Republicke eendrachtich bestaen / maer de selve geweert / conde haestelic met groot profijt ende hope vanden vpant tot rene Anarchie vervallen.

Want also sonder volcomen authoriteyt en goede orden in Deliberatie / alles tot elcke bysondere Provincie zijn te refereren / souden de Decrete ter desentie te late comen / en ter wylten men te ramen delibereert / conde veel verlozen gaen.

De verscheyden gelegentheyt der Provincien / baert ter desentie verscheyden respecten / v een willende ter Zee / d'ander te Lande geschieden.

Hier door wassen tusschen den Provincien de tweedzachten / ende inden vpant de Couzagie.

d'Oost-Indische baert heeft tot noch toe den vereentichden Provincien groot profijt ende eere gebracht / ende den vpant groot verders / selvige was dock van de West-Indische te verwachten.

De Nabigatie op Oantkrick ende Engelandt zijn weynich profijtelich / Op Spaengien ende Italien vol perijckels / welke tallen tijden verhindert ran werden door aenhaling der Scheyen / Coopmanschappen ende Schippers.

De Engelsche Cooplieden claghen / dat sp / gheduerende den Vrede / meer schade geleden hebben als by d'Oorloge / de schade gerekent op vier hondert duysent ponden Engelscher Munte.

De Coopliefden der Provincien staende onder tgebiet vanden Coninck ende
Hertshertoghe/gaende naer Hispanien ende Italien/ sonder Conbop/vyp van
Contributien ende allen beletselen / connen trecken wt de vereenichde Neder-
landen vele Cooplupden.

Ende die gewoon waren op Oost-Indien te handelen/wt vreesse der Spaen-
glaerden/souden misschien de Nederlanden verlaten / om haren handel elders
verskerder te drijven.

d'Hertshertoge syn Tollen ende Contributten besnijdende/soude insghelijc
tot haer connen trecken wt de vereenichde Provincien vele Inwoonderen/
welcke tot betalinge der schulden nootlick sullen beswaert blijven.

Ende als de Schatkiste verlaten sal de Provincien daerme neringe ptecht/
sullen d'andere niet haer onderstant niet connen te bate comen.

Doch wert gemeynt / so de Regieringe / ende pol'tijcke Oorden met heeso-
liche oorden werde geconstitueert inde vereenichde Provincien/Insghelijc de
Commercie so in Oost-Indië als in West-Indien werde geïnstitueert/ dat de
selvige/gesteunt op God ende der goede saecke / de gewoone contributien ghe-
continueert/en Onderstant der nabuerige Princen/den last der Oozlogen ver-
mogen te dragen/ende een goet eynde der selver verhoopen.

Enlick de Zee ons ende onse Nabueren vry behoudende / connen de vryd
veel afvreur doen/ende inden toom houden/gelijckelijck dat de Gallioenen
des Coninck connen gewonnen werden. Sulcx dat men niet meerder vrycht/
eer ende verskeretheyt/ sal connen vrede maken.

